

Vergaderjaar 1987–1988

19778

Het treffen van een inkomensvoorziening voor oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen van wie het inkomen duurzaam minder bedraagt dan het sociaal minimum en die als gevolg daarvan het bedrijf of beroep hebben beëindigd (Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen)

Nr. 18

VERSLAG VAN EEN MONDELING OVERLEG

Vastgesteld 22 september 1987

De vaste Commissie voor Sociale Zaken en Werkgelegenheid¹ voerde op 25 juni 1987 mondeling overleg met de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over de concept-beschikking vermogenswaardering IOAZ.

Van de uitkomsten van het gevoerde overleg brengt de commissie verslag uit als volgt.

Vragen en opmerkingen vanuit de commissie

Mevrouw **Ter Veld** (P.v.d.A.) zei in de beantwoording van de vragen aanleiding gevonden te hebben voor een nadere gedachtenwisseling over de wijze van vermogenswaardering in de IOAZ (zie het verslag van een schriftelijk overleg, kamerstuk 19 778, nr. 16). Zij zou een drietal aspecten van die waardering bespreken. In de eerste plaats wenste zij te beschouwen het al dan niet buiten beschouwing laten van bloot eigendom, hetzij geclausuleerd, dan wel ongeclausuleerd.

Van belang is dat het in de IOAZ gaat om een toets op inkomsten en niet om een toets op het vermogen zelf. Als voorbeeld noemde zij een woning, eigendom van een IOAZ-gerechtigde, die bewoond wordt door de ouders van betrokkene. Zolang het door hen bewoond wordt wordt het niet in beschouwing genomen, maar wanneer de ouders overlijden is het toch vermogen. Waarom wordt ook dan uitgegaan van een eenmalige vaststelling van het vermogen? Tevens wees zij op de mogelijkheid het vermogen over te dragen, maar wel zelf het vruchtgebruik te houden, als gevolg waarvan het inkomen uit dit vermogen ook buiten beschouwing zou worden gesteld.

Zij deed de suggestie om een eenvoudiger regeling op te nemen, die wellicht niet kan leiden tot ontwijkingsgedrag, te weten de bepaling dat inkomsten uit vermogen minder dan f 15 000 per jaar niet verrekend zullen worden met de uitkering. Hiermee zou zowel de problematiek van het vruchtgebruik als van het bloot eigendom kunnen worden ondervangen.

In de tweede plaats had dit lid opmerkingen over de fiscale oudedagsreserve (FOR). De FOR dient gezien te worden als een mogelijkheid van een pensioenopbouw voor een zelfstandige die niet toekomt aan een jaarlijkse afzondeling van een deel van zijn winst, maar dat bijv. vanwege

¹ Samenstelling:

Leden: Nypels (D66), Weijers (CDA), Kraaijeveld-Wouters (CDA), voorzitter Beckers- de Bruijn (PPR), Spieker (P.v.d.A.), Moord (P.v.d.A.), Gerritse (CDA), Buurmeijer (P.v.d.A.), ondervoorzitter Rempt-Halmmans de Jongh (VVD), Groenman (D66), Oomen-Ruijten (CDA), Ter Veld (P.v.d.A.), Van Nieuwenhoven (P.v.d.A.), Linschoten (VVD), Alders (P.v.d.A.), Kamp (VVD), Nijhuis (VVD), Leijnse (P.v.d.A.), Doelman-Pel (CDA), G. Terpstra (CDA), Van Gelder (P.v.d.A.), De Leeuw (CDA), Biesheuvel (CDA), Plv. leden: Tommel (D66), Wolters (CDA), B. de Vries (CDA), Van Es (PSP), Worrell (P.v.d.A.), Kok (P.v.d.A.), Van Iersel (CDA), Hageman (P.v.d.A.), Korthals (VVD), Engwirda (D66), De Kok (CDA), Van der Vlies (SGP), Melkert (P.v.d.A.), De Grave (VVD), Wöltgens (P.v.d.A.), Franssen (VVD), Schutte (GPV), Knol (P.v.d.A.), Paulis (CDA), Soutendijk- van Appeldoorn (CDA), Van Rijn-Vellekoop (P.v.d.A.), Tuinstra (CDA), Leerling (RPF)

zijn liquiditeitspositie in zijn zaak houdt. In de regeling van de bewindsman wordt onderscheiden tussen een reguliere afzondering van een deel van de winst voor een lijfrentepolis, c.q. pensioen (dit wordt vrijgelaten) en een incidentele koopsompolis, die onvereenkomstig de Wet op de Vermogensbelasting, artikel 8, onder e, in aanmerking wordt genomen. De FOR heeft echter, gezien ook de mogelijkheid van een stamrechtvrijstelling, veel meer raakvlakken met het regelmatig vrijgesteld bedrag in de lijfrente-polis en zou niet mogen worden vervat onder de regeling voor de incidentele koopsompolissen. De bedoeling van de FOR om zelfstandigen in staat te stellen een pensioen op te bouwen en dat ook te kunnen doen door het in de onderneming te laten zou door deze waardering ten onrechte teniet gedaan worden. Zij stelde dan ook voor om de FOR, qua vermogen, te beschouwen op gelijke voet met de vrijstelling van pensioen.

In de derde plaats ging zij in op een mogelijke anti-misbruikbepaling of hardheidsclausule. In de beschikking wordt voorgesteld burgemeester en wethouders de mogelijkheid te bieden het vermogen te herwaarderen. Het kwam dit lid voor dat deze bepaling als hardheidsclausule kan worden gezien en als anti-misbruikbepaling. De kennelijke onredelijkheid in de waardering kan zowel voor betrokkene als voor de overheid gelden. Zou een driejaarlijkse herwaardering hiervoor geen oplossing bieden?

Alles overziende bepleitte dit lid een eenvoudiger regeling, waarvoor zij de bouwstenen reeds meende te hebben aangedragen.

De heer **Gerritse** (C.D.A.) wenste eveneens een nadere verduidelijking van de aangekondigde bepaling in de beschikking waarin het college van burgemeester en wethouders de mogelijkheid wordt geboden het vermogen te herwaarderen indien toepassing van de vastgestelde vermogenswaardering tot een kennelijk onredelijk resultaat leidt, gelet op de aard en de strekking van de wet. Wie kan vragen om herwaardering en op welke gronden? Wie bepaalt wat «kennelijk onredelijk» is?

Antwoord van de staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

De **staatssecretaris** antwoordde dat het college van burgemeester en wethouders bepaalt wat kennelijk onredelijk is aangaande de vastgestelde vermogenswaardering. De beslissing is vatbaar voor bezwaar en beroep. Gehoord echter de bezwaren tegen een eenzijdige benadering van het kennelijk onredelijke, namelijk slechts ten nadele van de overheid, zegde de bewindsman toe nader te onderzoeken of de beschikking niet uitgebreid dient te worden met een hardheidsclausule indien de waardering van met vruchtgebruik belast eigendom kennelijk onredelijk is vastgesteld ten nadele van de betrokkene. Op korte termijn zou hij de Kamer inlichten over de uitkomsten van dat beraad (zie brief van 29 juni 1987, kamerstuk 19 778, nr. 17).

Over de wijze van waardering van het (inkomen uit) vermogen zei de bewindsman dat de wet uitgaat van een inkomen uit vermogen van 5% van het vermogensdeel dat uitgaat boven f 175 000. Het voorstel van mevrouw Ter Veld, inhoudende dat genoten inkomsten uit vermogen worden vrijgelaten indien deze minder zijn dan f 15 000, houdt in dat het vrijgekomen vermogen zodanig kan worden belegd dat daarmee de inkomenstoets wordt ontgaan. Daarom is gekozen voor een forfaitaire benadering en is ook niet geheel aangesloten bij de waarderingsgrondslagen in de Wet op de Vermogensbelasting. De staatssecretaris wenste hieraan vast te houden.

Ten aanzien van de fiscale oudedagsreserve (FOR) is de kern van het probleem gelegen in het verschil in de heffing door de fiscus op enig moment en de waardering van het vermogen ingevolge de IOAZ. De waardering ingevolge de IOAZ moet bij bedrijfsbeëindiging plaatsvinden, terwijl het fiscale regime mogelijkheden kent om belastingheffing uit te

stellen. In eerste instantie – ten tijde van de bedrijfsuitoefening – door de FOR en mogelijk ook nog door aankoop van een stamrecht met behulp van de FOR bij bedrijfsbeëindiging. Belastingheffing vindt dan plaats over de ingegane lijfrente.

Een gelijkschakeling van lijfrente en FOR kan reeds daarom niet omdat de FOR bij bedrijfsbeëindiging in de belastingsfeer niet buiten beschouwing gelaten wordt en de lijfrente wel.

Gelet op de datum van inwerkingtreding, per 1 juli 1987, nam de bewindsman zich voor om de beschikking op dit onderdeel ongewijzigd te laten. Wel zegde hij toe in overleg te zullen treden met de betrokken bewindslieden van de ministeries van Financiën en van Economische Zaken om het voorstel van mevrouw Ter Veld op alle gevolgen te onderzoeken. Indien mocht blijken dat het voorstel goed uitvoerbaar is en een verbetering inhoudt ten opzichte van wat nu voorgesteld is kan de beschikking op korte termijn en met terugwerkende kracht gewijzigd worden.

De voorzitter van de commissie,
Kraaijeveld-Wouters

De griffier van de commissie,
Van der Windt